

Столярчук Є.В.

Національний університет «Одеська юридична академія»

АКТИ ЯДЕРНОГО ТЕРОРИЗМУ — НОВІТНЯ ЗАГРОЗА ЛЮДСТВА

Акт ядерного тероризму являє собою сукупність злочинних дій, пов'язаних із протиправною покупкою та використанням ядерних чи інших радіоактивних матеріалів фізичними особами чи організаціями, які не мають законних прав на виготовлення, використання, купівлю цих матеріалів з намірами причинити смерть або серйозні ушкодження, нанести велику шкоду власності чи навколишньому середовищу в цілях залякування населення і підсилення тиску на органи влади. Ядерний тероризм відноситься до найбільш серйозним новітнім викликам безпеки світового суспільства.

Відношення світової громадськості до цієї проблеми пройшло декілька фаз — від гіпотетичної загрози несанкціонованого використання ядерної зброї до усвідомлення факту існування тіньового ринку радіоактивних матеріалів. Про наявність останнього свідчать численні повідомлення про інциденти, що підвищують рівень ядерної загрози: викрадення та несанкціоноване переміщення подільних матеріалів (ПМ), факти злочинного застосування радіоактивних матеріалів, а також документальні свідчення зацікавленості терористичних угруповань про придбання чи створення ядерної зброї.

Умовно акти ядерного тероризму можна класифікувати за такими категоріями:

- радіоактивними матеріалами (радіоактивне зараження, як правило, має підрив (загроза підриву) ядерного вибухового пристрою);
- зараження (локальний характер);
- диверсія на ядерних об'єктах як цивільного (АЕС та їхня інфраструктура), так і військового призначення (сховища ядерних матеріалів і ядерних боеприпасів).

На думку багатьох експертів, найреальніша сьогодні загроза ядерного тероризму — ще напади на АЕС. Безсумнівно напад або навіть лише загроза захоплення атомної станції можуть мати надзвичайно сильний психологічний ефект серед населення.

Які ж засоби протидії ядерній злочинності має в своєму арсеналі світова спільнота?

Транснаціональний характер ядерної злочинності потребує міжнародної кооперації зусиль правоохоронних органів різних країн. З юридичного боку має бути забезпечена цілісна нормативно-правова база, що встановлює обов'язки, відповідальність та права юридичних, та фізичних осіб міжнародної співдружності, діяльність яких пов'язана з використанням радіоактивних матеріалів. Такі документи окреслюють правове поле їх легального використання.

До них належать:

— Міжнародна конвенція про боротьбу з актами ядерного тероризму(12 квітня 2005 р.).Ця конвенція стала першим антитерористичним конвенціональним документом, що направлений на відвернення терактів масового ураження. Ратифікувало понад 30 країн.

— Глобальна контртерористична стратегія ООН(8 вересня 2006 р.). Вона орієнтує ООН на вдосконалення координації в плануванні мір реагування на терористичні напади з використання ядерної та радіологічної зброї.

— Резолюція 1540 Ради Безпеки ООН(28 квітня 2004 р.) Юридично обов'язкова для всіх держав — членів ООН. Створений Комітет по відверненню розповсюдження ядерної,хімічної і біологічної зброї і засобів її доставки — Комітет 1540.

Надзвичайно важливою подією стало створення Глобальної ініціативи по боротьбі з актами ядерного тероризму (ГИБЯТ), яку підписали Путін В.В. Буш Дж. в 2006 р. Організація покликана об'єднати зусилля дипломатичних відомств, органів реагування на надзвичайні ситуації, судово-медичних експертів, правоохоронних органів, збройних сил в інтересах скорочення ризиків ядерного тероризму.

Перешкодою до налагодження контролю за ядерною зброєю та ядерними матеріалами являється, по-перше, те що багато країн рівняються на думку США та Росії, а вони в свою чергу не збираються позбавитися такого важливого важелю впливу як ядерна зброя. По-друге,надзвичайну нестабільність проявляє Близький Схід, особливо, Іран та Ізраїль. Ці дві країни не є членами ДНЯЗ (Договір про нерозповсюдження ядерної зброї), тому вони не допускають на свою територію міжнародні перевірки МАГАТЕ і не розповсюджують інформацію про свої ядерні розробки. Тим не менш, можна припустити що Ізраїль вже розробляє, або вже навіть має ядерну зброю. Найпоширеніший аргумент Тегерана в суперечці про його ядерну програму — «Чому Ізраїлю, що не входить до ДНЯЗ, можна мати абсолютно закриту ядерну програму, щодо військового характеру якої ні в кого немає сумнівів, а Ірану, що є добросовісним (з його точки зору) учасником ДНЯЗ, не можна проводити збагачення урану в мирних цілях?». Це питання Іран ставить постійно, але відповіді на нього ні Сполучені Штати, ні Ізраїль не дають. Для самого ж для Ірану ядерна зброя є не тільки засіб захисту. Вона також виступає як засіб залякування сусідів та як інструмент свого впливу в Близькосхідному регіоні.

На мою думку, щоб вирішити ці проблеми потрібно

— створити Близькосхідну без'ядерну зону та переконати Ізраїль та Іран увійти до складу ДНЯЗ.

— підвищити роль та розширити повноваження СБ ООН.

— проробити питання щодо реалізації права країн на самооборону по ст. 51 Уставу ООН, зокрема щодо відбиття терористичного нападу і проробити механізм співпраці країн та СБ ООН.

Під кінець хочу зазначити, що терористичні акти в США стали початком нової доби тероризму. Поки що не було випадків застосування ядерної зброї, та чи означає це, що нею не зможуть скористатися міжнародні терористи завтра?

Струкова К.

Национальный университет «Одесская юридическая академия»

ПРОБЛЕМЫ БОРЬБЫ С ПРЕСТУПЛЕНИЯМИ В СФЕРЕ ОБОРОТА НАРКОТИЧЕСКИХ СРЕДСТВ И ПСИХОТРОПНЫХ ВЕЩЕСТВ, ИХ АНАЛОГОВ И ПРЕЙСКУРАНТОВ В МЕЖДУНАРОДНОМ УГОЛОВНОМ ПРАВЕ

Международная борьба с преступностью в отношении наркотических средств осуществляется в двух формах: принятие конвенций и деятельность международных организаций. В конвенциях сформулированы основные принципы разрешения проблем, возникающих в связи с наркотиками. Для государств, их подписавших, положения международных документов становятся обязательными при формулировании и проведении национальной политики и должны включаться в законодательство. В настоящее время в мировом обществе идёт процесс унификации подходов к проблемам распространения наркотических средств и предупреждения заболеваемости наркоманией.

Большое значение в области профилактики заболеваемости наркоманией и постлечебной реабилитации больных имеют также общественные инициативы, создаются социальные, профилактические, лечебные программы. Благоприятными условиями для успеха той работы явилась констатация малой эффективности практикуемых официальной медициной форм и методов лечения и непопулярность их у больных. Многие общественные движения первоначально финансируются из частных средств и только со временем включаются в общую государственную систему предупредительных и лечебных мер.

Таким образом, политика в отношении наркотических средств за рубежом реализуется на трех уровнях: международном, государственном и на уровне общестности, которая объединяет свои усилия не только в масштабе страны, но и в рамках транснациональных движений.

Уже с начала XX века международное сообщество стало создавать механизмы глобального контроля, ограничивающего доступ к наркотикам. В период с 1912 по 1972 годы было заключено не менее 12 многосторонних договоров о контроле над наркотиками. Принятая ООН Единая Конвенция о наркотических средствах 1961 г. с Поправками в соответствии с Протоколом 1972, объединила большинство документов, действовавших в этой